

potáról hivatalos jelentést tegyenek, de ezek nemes versenyvel terjesztik, ki munkásságukat az anyák ingyenes látogatására s esetleges műtétekre is s amellettt ellátják a szülőnőket a gyermeknevelésre vonatkozó gyakorlati utasításokkal is. Lehetetlen e pénztárak, illetőleg az ilyenmő gondoskodás nemzeti fontosságát fel nem ismerni. Itáliában e tekintetben valóban jó példával jár elől annál is inkább, mert e segítség általánosítását és állandósítását törvényileg is szándékozik biztosítani.

Dr. Vida Sándor.

*

Magyar Remekírók. X. sorozat. Budapest, 1906. Franklin-Társulat.

A befejezéshez közeledő gyűjteményes vállalatnak utolsóelőtti sorozata van előttünk, Deák Ferenc, Petőfi, Kármán és Berzsenyi művei s egy kötet magyar népballada.

Deák beszédeinek II. kötetét, úgy mint az I.-t, Wlassics Gyula rendezte sajtó alá. A második kötet számára azon beszédek javát válogatta össze, melyeket a haza bölcse a 61-iki második fölrirati beszéd óta tartott. Wlassics az első kötet bevezetésében megrajzolta Deáknak mint szónoknak, államférfiúnak és embernek képét, a beszédek összeválogatásával pedig az volt a célja, hogy a művelt olvasó magának Deáknak művei alapján egészítse ki a művészileg festett, de a szűkre szabott tér miatt vázlatos képet. Ezért nemcsak Deák híres politikai szónokleit és újságcikkeit válogatta ki, hanem fölvette azokat a kisebb beszédeket is, melyek a nagy államférfiút az élet mindennapi viszonyai között, bizalmas körben mutatják be s így nemes jellemének rejtettebb vonásaiba vetnek világot.

Petőfi Sándor műveinek III. és IV. kötetébe Badios Ferenc az elbeszélő költeményeket, a fiatalkori kísérleteket és a költő által gyűjteményeiből kihagyott verseket (III.), valamint Petőfi jelentősebb prózai műveit (IV.) gyűjtötte. Mind a két kötet elé igen tartalmas bevezetést írt a szerkesztő. Különösen azokra a tanulságos fejtegetésekre utalnak, amelyekben Badios egyfelől Petőfi epikájának kapcsolatát mutatja ki életének változatos fordulataival, másfelől fölmutatja azokat a forrásokat, melyekből a költő műveinek anyagát vagy egyes mozzanatait merítette.

Kármán József műveiből hármat és Berzsenyi Dániel költeményeit Heinrich Gusztáv foglalta egy kötetbe. Hogy e két egymással a legcsekélyebb rokonságban vagy kapcsolatban sem álló költő művei egymáshoz fűzve jelennek meg, annak egyetlen magyarázata a technikai célszerűség: Berzsenyi prózai művei valóban nem tartoznak irodalmunk remekei közé s a költemények egymagukban nem adtak

volna teljes kötetet. Heinrich az összes költeményeket közli — csak a mindmáig kiadatlan töredékes *Kupa támadásának* hiányát sajnáljuk — még pedig hiven a Döbrentei gondozta eddig leghitelesebb szöveghez. Kármán művei közül a *Fannin* kívül az *Uránia* bevezetését és a nemzet csinosodásáról szóló két tanulmányt kapjuk, de szerettük volna *A módít* s a bár félben maradt, de igen érdekes regénykísérletet, a *Fejvesztéséget*, olvasni. A két bevezetés az írók életét és műveit ismerteti, röviden de alaposan, minden fölösleges cífraság nélkül s az értékelésükre megkívántató adatokat az olvasó rendelkezésére bocsátva.

A **Magyar Népballadákat** ENDRÓDI SÁNDOR válogatta össze. Ez a tizenötíves gyűjtemény az egész vállalatnak egyik legelhibázottabb kötete. A fölületességét, amellyel össze van állítva, már az a külső jelenség is mutatja, hogy a kötet címe a címlapon *Magyar Népballadák*, a lapfejekken pedig *Magyar népköltészet*. Még érdekesebbek azok a csoportok, amelyekbe Endródi költői szeszélye a balladákat osztályozta: *Székely balladák*, *A kuruc korszak népballadái*, *Apró történetek*, *Népballadák*. Akinek a poétikai terminusokról ilyen homályos fogalmak vannak, az, elképzelhető, milyen tarka változatosságban adja a második két csoportban a balladákat. Fokozza a tartalom vegyességét, hogy a balladák közé nagy számmal sorol lírai költeményeket, dalokat vagy dalszerű költeményeket. A kuruc balladák között ott találjuk a *Bujdosó szegény legény* énekét (ha ez is ballada, akkor az első balladát irodalmunkban Balassi Bálint írta) s az *Apró történetek* csoportjának legalább egy felére a legnagyobb jóakarral sem lehet ráfogni, hogy ballada. (*A pozsonyi kisasszony*, *A tücsök meg a légy lakodalma*, *A kis lány*, *Az Úr Jézus-Krisztusról* stb.) A bevezetés értelmes, világos, de mindössze négy lap, így alig ad többet, mint az eddigi gyűjtemények rövidre vont ismertetését. Ez pedig a leglaikusabb, tehát legkevesebbet váró közönség követeléseit sem elégíti ki.

Császár Elemér.

Külföldi lapszemle.

Frauenbildung. Zeitschrift für die gesamten Interessen des weiblichen Unterrichtswesens. Herausgegeben von Professor **Dr. J. Wychgram.** V. Jahrgang. 1906. VII., VIII., IX. füz.

E folyóirat VII. füzetében *Dr. Noodt* berlini tanár a természettudósok Meránban tartott kongresszusán készített tervezeteknek a liceumok geometriai oktatásában való mikénti felhasználását veszi vizsgálat alá. Fejtegetésének főbb pontjait a következőkben vázolhatjuk: